

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۱۱/۰۲/۲۰۲۱

قیس کبیر

توضیحی به جناب فارانی صاحب در رابطه به درج اسم نویسنده زیر هر لغت در قاموس کبیر افغانستان

اینجانب بتاريخ ۲۴ جنوری ۲۰۲۱ ایمیلی را با این متن برای جناب فارانی فرستاده بودم:

«فارانی صاحب محترم!

«قسمی که خبر دارید، من خود را تا اندازه ای از جنجال های وبسایت «افغان جرمن آنلاين» سبکدوش ساخته و وقت بیشتر خود را صرف قاموس می کنم. اگر ملتفت شده باشید، هر روز یک مطلب جدید در بخش های متعدد قاموس مانند تاریخ، نخبگان، زراعت و ابدات تاریخی اضافه می گردد و برای معلومات مزید هموطنان مطلب تازه وارد شده از طریق «افغان جرمن آنلاين» نیز انتشار میابد. همچنان در مجمع اللغات نیز کاربرد صورت دوامدار جریان دارد. فارانی صاحب محترم، چون میدانم که شما با خود و فامیل به شدت مصروف هستید، کاملاً با شما موافقم که در همچو شرایط وقت اضافی برای قاموس در اختیار ندارید. مدتی زیادی میشود که تعدادی از دوستان ما داوطلبانه در قسمت معنی و تشریح لغات همکاری می کنند، بدون اینکه در جای معنی لغات نام خود را بنویسند. بطور مثال «به اهتمام فلان شخص» که همچو اضافات در یک قاموس ستندرد نیست و عده از همکاران بنا بر نامانوس بودن این مسئله نظریات صائبی ارائه کرده اند که چرا در زیر لغت های شما و هاشمیان این مامول به نظر نمی رسد؟ من مصروف دور ساختن اسم مرحوم هاشمیان از زیر لغات شان استم، چون هر لغت درج شده در قاموس اسم درج کننده را با خود دارد و همین کافی است. من میدانم که چرا شما اینکار را آنوقت کردید ولی حالا کدام لزوم ندارد.»

آقای فارانی بجواب ایمیل جواب مفصلی نوشتند و براین نکته اصرار دارند که باید در زیر هر لغت نام گردآورنده لغت درج گردد.

در آغاز، نوشته ایشان را به جواب ایمیل خود تلقی نمودم و ضرورت به آنلاين کردن آن دیده نمیشد، ولی پس از آنکه این تفکراتم که دانستن این موضوع نه تنها برای اعضای تیم کاری قاموس کبیر مهم است، بلکه به همه هموطنان ما که علاقه به این قاموس دارند و شاید بخواهند با ما همکاری نمایند، نیز حائز اهمیت است.

جناب فارانی! شما خود میدانید که تحت نام «قاموس کبیر افغانستان» کوشش بر آن داریم، تا برای اولین بار افغانستان صاحب یک «Knowledge Database» شود و آنلاين در خدمت هموطنان قرار گیرد. شخصاً به دلایل ذیل مخالف درج اسم نویسنده در زیر هر لغت میباشم:

- ۱- اگر مطابق نظر شما در زیر هر لغت «نام نویسنده» نوشته شود، حجم دیتابیس بطور غیر ضروری بالا میرود. فرض کنید، اگر یک نفر ده هزار لغت جمع آوری کرده باشد، آیا لازم است تا ده هزار بار نامش نیز نوشته شود؟ به همین ترتیب اگر همکار دیگری پنج هزار لغت و سومی بیشتر از شخص اولی مثلاً پانزده هزار لغت جمع آوری کرده باشد باید نامش پانزده هزار بار یا کمتر ذکر شود؟ این کار علاوه بر اینکه بر حجم قاموس می افزاید هیچ فایده ای هم ندارد. و در هیچ قاموس دیگری هم چنین روشی معمول نیست.
- ۲- برای مراجعین به قاموس نام نویسنده کمتر جالب است و خواندن آن باعث ضیاع وقت شان نیز میگردد.
- ۳- شما در صد ها قاموس دنیا یکی را پیدا کنید که در پهلو معنی هر لغت نوشته باشد «به اهتمام...»، یقیناً در مراحل نخستین ساخت و ساز قاموس ما تجربه کافی و همه جانبه در قبال یک قاموس مکمل که با ستندرد (معیار) های قبول شده جهانی همسان باشد، نداشتیم و این تکمیلات با انکشاف تجارب ما تکمیل میگردد و همه همکاران ما

د پانوی شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

وظیفه علمی خود می پندارند تا پیوسته برای انکشاف و تکمیل قاموس کوشا باشند و این هرگز به مفهوم اهانت به کدام شخص و یا دوستانی که مخلصانه در کار ساختن و غنمندی قاموس سهم گرفته اند و یا هم اکنون سهیم هستند؛ نمی باشد.

نظر به دلایل بالا پیشنهادات اینجانب قرار ذیل است:

هر همکار قاموس مستحق است، تا اسمش در مقدمه قاموس گرفته شود. علاوه همکاران حق دارند تا در زیر لغات و اصطلاحاتی که لازم به توضیح و ریسرچ دارد نام شان درج گردد. بشرطی که لغات یا اصطلاحات مورد نظر دارای خصوصیات ذیل باشد:

- اصطلاح متذکره توسط خود وی معنی و تشریح شده باشد...
 - در معنی آن شک و تردید وجود داشته بوده باشد...
 - علمی، اکادمیک و تخصصی و با منبع تذکر داده شده باشد...
 - نویسنده مسؤلیت نوشته خود را دارد....
 - سه جای معین برای درج اسم نویسنده در قاموس در نظر گرفته شده است.
- ۱: در قسمت تشریح (برای تشریحات کوتاه)
۲: در قسمت «More Info» (برای تشریحات نسبتاً دراز)
۳: در قسمت «معلومات مکملتر» (برای تشریحات طویل، که میتواند یک PDF چند صفحه ای را در بر گیرد).

مثال های ذیل کسانی که اسمای شان در زیر لغات و اسمای قابل تشریح درج گردیده است:

محترم فارانی : شما اسم « عایشه » را در لغتنامه درج کرده و پهلوی آن شخصیت حضرت عایشه (رض) را عالمانه با مؤخذ تشریح کرده اید و اینکه چرا آن حضرت در وقت ازدوج با پیامبر ۱۹ ساله بود و نه ۹ ساله در «اطلاعات مکمل ارائه کرده اید که ایجاب درج اسم تانرا در قاموس میکند و همینطور ده لغت دیگر تان.

اسم ام المؤمنین حضرت عایشه (رض) دختر حضرت ابوبکر صدیق و همسر حضرت رسول الله (ص)، که زن دانشمند و آگاه بود. (به کتاب ضخیم بنام «عایشه بعد از پیغمبر» نوشته «کورت فریشلر» آلمانی مراجعه کنید.) همچنان در اختصار بد نیست جزئیات صحیح زندگی حضرت عایشه (رض) را در بخش «معلومات بیشتر» نیز مرور کنید که چگونه دشمنان اسلام در هر ساحه برای بدنام کردن این دین از هر نوع تلاش دریغ نکردند. ثابت کردن سن حضرت عایشه ام المؤمنین در وقت ازدواج با حضرت پیامبر اسلام که نه (۹) ساله نبودند بلکه نژده (۱۹) ساله بودند. دشمنان با چنین حيله می خواستند حضرت امین پیامبر گرامی اسلام را که نمونه از انسانیت و شرافت بودند، با چنین حيله و تزویر ، ترور شخصیت کرده باشند .

استاد هاشمیان:

تعداد لغات درج شده توسط ایشان تقریباً به ۲۷۰۰ لغت میرسد. لازم نیست تا نام شان ۲۷۰۰ بار ذکر گردد، به همین ملحوظ اسم شان از زیر لغات حذف شده است، ولی در آنجا که از اصول و قواعد زبان و ادب دری، بحث رانده اند، و خصوصیات و علایم و اشارات زبان را تحقیق کرده اند، با ذکر اسم شان داخل قاموس شده است. به طور مثال: تشریحات در باره کلمات مانند «ما، شما، آنها و...»

آقای اکبر زمین (حقوقدان):

آقای اکبر زمین لغاتی را درج قاموس نموده اند که فهم علم حقوق را ایجاب می نمود، اینکار را آقای زمین بدون اینکه اسم خود را با لغات درج نمایند، انجام دادند. قابل یادآوری میدانم که در قسمت توضیحات علمی بعضی لغت ها هر شخصی که لغت را به شکل علمی توضیح و ریشه یابی میکند، حق دارد که اسم خود را در پائین توضیحات درج نماید. مثلاً چرا در زبان دری «بزم» ها را «بزم» می نویسند؟

برای مثال یک توضیح مکمل از آقای زمین:

چرا «کمونیسم» می نویسند و ما آنرا «کمونیزم» می خوانیم؟، زیرا این اصطلاح در زبان های خانواده لاتین، مخصوصاً فرانسوی، به communisme نوشته می شود، در زبان فرانسوی در اکثر حالات کلمات دارای یک "s"، "س" نه، بلکه "ز" تلفظ می شود و ایرانی ها همین خصلت نوشتاری آن زبان را نادرست در زبان فارسی

ایران هم حمل نموده اند، در حالی که در دری افغانستان هرچه تلفظ می گردد، همانطور نوشته هم می شود، پس کمونیسیم را در تمام زبان ها "کمونیزم" تلفظ میکنند، لذا ما در زبان دری کمونیسیم نه بلکه کمونیزم می نویسیم و کمونیزم تلفظ هم می کنیم. /اکبر زمین

داکتر عبدالحنان روستائی:

با وجود داخل کردن تعدادی زیاد از لغات دری یگانه لغت که در آن اسم شان ذکر رفته است، کلمه «لاجورد» است. و آنهم بخاطر اینکه او لاجورد را در قید ۵ صفحه شرح داده اند.

انجینر زمری کاسی:

با وجود داخل کردن تعدادی زیاد از لغات اصطلاحی یگانه لغات که در آن اسم شان ذکر رفته است، کلمات تلفون، تلگراف، ماشین خیاطی، و... می باشند.

استثناء دیپلوم انجینر خلیل الله معروفی:

از انجینر معروفی تعدادی زیادی لغات از قبیل (صد ره، صله رحم، مضاف الیه، ظهور و...) درج گردیده اند. خصوصاً شکل نوشتاری اسم مصدر مرکب «جست و جو» را در یک مقاله جداگانه به نام چرا "جستجو" غلط است؟؟؟ تحریر نموده اند، که قاموس آنرا به حیث «معلومات مکملتر» درج کرده است. چون این لغات توسط اینجانب اقتباس گردیده و اونظر به ملاحظات شان، برای ما نفرستاده اند، ما مجبوریم به حساب امانت داری، اسم ایشان را تحت هر شرح زبانی شان بنویسیم.

بسیاری از همکاران، خارج از حلقه ای که شما از آنها نام برده اید، لغات را با روحیه نهایت فداکارانه با شیوه تخصصی و مسلکی با معانی و ریشه یابی کلمات، شامل قاموس ساخته اند و تمام شیوه های علمی را در تدوین قاموس در نظر گرفته اند، بدون توقع ذکر نام ایشان. ازین جمله اسامی میرمن صالحه واهب، شاغلی ولی الله ملکزی، شاغلی قیوم میزاده، شاغلی آریا صاحب، شاغلی زمری کاسی و تعدادی دیگر.

همه همکاران عزیز قبلی و فعلی ما که در تکمیل و غنای قاموس سهم دارند نهایت مسؤلیت پذیر استند و اداره قاموس کبیر از آنها نهایت امتنان دارد.

قبل از اینکه تجدید نظر در «بنیانگذاران قاموس کبیر افغانستان» صورت گیرد، از دوستانی که مدت مزید میشود که همکاری خود را با قاموس به حالت تعلیق آورده اند، نیز توقع و انتظار برده میشود تا از همکاری تان دست نگیرید و با روحیه خدمت به زبان و فرهنگ افغانستان به همکاری تان ادامه دهید و در راه بهبود و معیاری ساختن «قاموس کبیر افغانستان» همگام و همراه شوید

و بگذارید که از خدمات شما نسل حاضر و آیندگان فیض ببرند و اسم شما در تاریخ کشور جاودانه گردد.

با سپاس و احترام فراوان